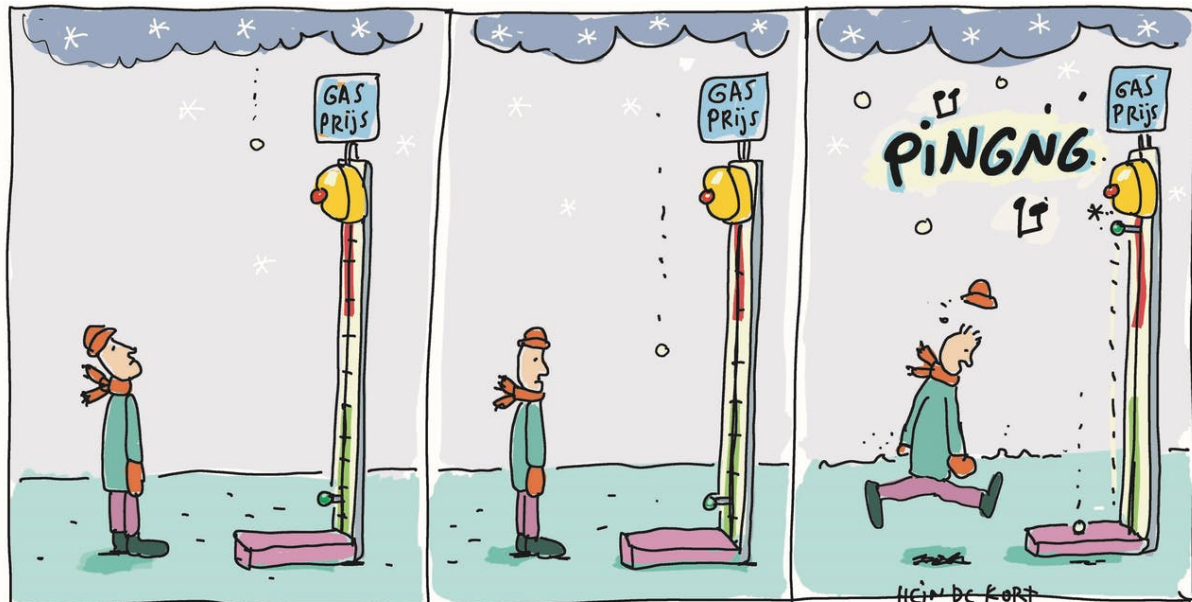

Een gasmarkt van uitersten is weer eens wat anders

Coby van der Linde 13:01

Illustratie: Hein de Kort voor Het Financieele

Dagblad

In het kort

Lange tijd was internationale gasmarkt zeer vlak.

Door koudegolf in Azië en Spanje is gasprijs sterk gestegen.

Gunstig perspectief door regionale ontwikkelingen.

En toen was het even bar koud in Azië. Met een dik pak sneeuw in Japan en lage temperaturen in China. Ook dichterbij, in Spanje, brak een koudegolf met de voorgaande mildere winters. In ons land bracht die koudegolf geen beroering teweeg, behalve dat sneeuwliefhebbers wellicht met enige jaloezie naar de buitenlandse beelden keken.

Maar voor de internationale gasmarkt heeft zo'n koudegolf grote gevolgen voor de korte termijn.

De spotprijzen voor vloeibaar gas (Lng) schoten omhoog naar niveaus die we lang niet hebben gezien. De prijs op de Japans-Koreaanse gasmarkt (JKM) steeg volgens S&P Global even tot boven de \$30 per mbtu (miljoen Britse thermische eenheden).

Sinds 2019 waren de spotprijzen op alle markten onder de \$5 per mbtu gedaald. Dit kwam door eerdere milde winters, een toename van het aanbod en in 2020 natuurlijk door de vraaguitval vanwege de coronacrisis.

In China speelde, afgezien van de koudegolf, ook mee dat in het najaar de inrichting van de markt is veranderd. Bovendien hebben traditionele bedrijven als CNPC, Sinopec en Petrochina hun pijpleidingen en enkele terminals moeten afstaan aan het nieuwe bedrijf PipeChina. Dat deze nieuwe verhoudingen nog niet helemaal goed zijn ingeregeld bleek uit het niet goed functioneren van deze nieuwe partij.

Het duurt bovendien even voordat een extra vracht vloeibaar gas vanuit bijvoorbeeld de Verenigde Staten of Europa in China is. De vertragingen in het Panamakanaal hielpen daarbij niet. De kosten van het kortetermijn-Ing liepen ook op omdat de tankerprijzen flink stegen.

Juiste mix

Door de strenge winter bleek voor Noordoost-Azië dat, bij gebrek aan ruime seizoensopslagen, de flexibiliteit van Ing wel groot is, maar niet groot genoeg om dergelijke pieken in de vraag op korte termijn op te vangen. Meer opslag zal worden overwogen. En ook de vraag over de juiste mix van langere- en kortetermijncontracten zal ongetwijfeld weer op tafel komen.

De wereldwijde hoeveelheid spot- en kortetermijncontracten neemt nog steeds toe. Vooral in Azië is men vaak bereid om iets meer te betalen voor voorzieningszekerheid. Maar ook daar hebben de recente zwakkere prijzen geleid tot een andere mix van contracten.

Zeggenschap

In Azië zijn de langetermijncontracten vaak nog aan de olieprijs gekoppeld. De ontwikkeling van die olieprijs blijft onzeker, vanwege het getouwtrek over de zeggenschap op de oliemarkt tussen de Amerikaanse schalieolie-industrie en Saoedi-Arabië en de OPEC. De gasprijzen liggen dit winterseizoen allemaal boven de prijs die je uit olie zou kunnen afleiden. In de Verenigde Staten is die iets hoger, in Europa nog iets hoger en in Azië het hoogst.

‘Het Internationaal Energieagentschap voorspelt dat de vraag naar gas in 2021 herstelt’
Vooral in de elektriciteitsopwekking, zoals in de VS, zien we dat de enorm uiteenlopende prijsverschillen tussen gas en kolen de kolencentrales weer terug in de markt dreigen te brengen. Zij waren eerder weggeconcurrerd. Het wordt nog een puzzel voor president Joe Biden om dat te voorkomen. Misschien heeft hij geluk en wordt het prijsverschil tussen gas en kolen na de winter weer kleiner.

Herstel

Volgens recente gasrapporten van het Internationaal Energieagentschap (IEA) herstelt in 2021 de vraag naar gas. In Azië en andere opkomende markten het snelst en het meest, in Europa wat minder.

De Europese gasmarkt herstelt zich, als het meezit, qua volume tot het niveau van 2019. Omdat de vraag naar Ing in landen zonder een uitgebreid importpijpleidingensysteem toeneemt, zal in Europa deze vraag vooral bediend worden met pijpleidingengas. Deze aanbieders hebben ook in 2020 de grootste vraagterugval naar hun gas beleefd en kunnen nu een vraagherstel op de Europese markt verwachten.

Verder vooruit kijkend hangt de vraag naar gas in de Europese Unie vooral af van de uitvoering van de Green Deal tot 2030. Mede door de Green Deal valt in verschillende EU-landen het aanbod van kolen- en nucleaire centrales weg en neemt het aanbod van energie uit zon en wind toe.

De verwachting is dat de rol van gas in de elektriciteitssector tijdelijk toeneemt, als overbruggingsenergie tussen de ‘oude’ en nieuwe energiebronnen. Deze tijdelijke opleving kan de veranderende rol van gas nog enige tijd verhullen; gas is een flexibele partner in de gewenste transitie van ons energiesysteem. Daarom kijken bijvoorbeeld Noorwegen en Rusland met belangstelling naar de ontwikkelingen in Europa op het gebied van klimaatvriendelijke waterstof, als de volgende fase in het bedienen van de vraag in Europa.

Per regio

Het is duidelijk dat de ontwikkelingen in de internationale gasmarkt, op de korte en de lange termijn, worden gedreven door regionale ontwikkelingen.

Vanuit Noord-Amerika is daar het aanbod van schaliegas en de concurrentie met kolen. In Azië is daar de invloed van economische groei. In China spelen ook het beheersen van emissies en het verbeteren van de luchtkwaliteit. En in Europa worden de vooruitzichten voor de gasprijs vooral bepaald door (prijs)ontwikkelingen op de markt elders en de invulling van de Green Deal.

Na een lange tijd van een vlakke internationale gasmarkt en een coronaterugval in 2020, kondigde de koude voor 2021 een veel levendigere periode aan. Een markt van uitersten, dat is weer eens wat anders.

Coby van der Linde is directeur Clingendael International Energy Programme (CIEP) en (deeltijd)hoogleraar geopolitiek en energie aan de RUG. Reageer via opinie@fd.nl

Originele link van het artikel: <https://fd.nl/opinie/1371830/een-gasmarkt-van-uitersten-is-weer-eens-wat-anders>